

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильченко О. І. Формування ґендерної культури студентів університету як предмет і об'єкт дослідження / О. І. Васильченко // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – №1. – С. 48–52.
2. Ворчакова І. Є. Ґендерна політика : навч. пос. для студ. вузів III-IV рівнів акредитації / І. Є. Ворчакова. – Миколаїв : Миколаївський національний університет імені В. О. Сухолинського, 2014. – 244 с.
3. Петрученя Г. Г. Умови та чинники формування ґендерної культури радянської студентської молоді у 60–80-ті рр. ХХ ст.: історично-педагогічний аспект / Г. Г. Петрученя // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія : Психолого-педагогічні науки. – 2012. – №3. – С. 180–185.
4. Слободянюк О. М. Ґендерна теорія як фактор формування ґендерної компетентності в культурологічній освіті студентів / О. М. Слободянюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2011. – №4. – С. 196–199.
5. Харченко С. Я. Ґендерна освіта і виховання студентської молоді в процесі соціалізації: теорія та практика : монографія / С. Я. Харченко, С. М. Гришак, Н. С. Шабаяєва. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 258 с.

Тетяна Голованова,

кандидатка педагогічних наук, доцент

кафедри педагогіки та психології

освітньої діяльності

Запорізького національного університету

ОСОБЛИВОСТІ ҐЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ЕТАПІ ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

У даній статті увага приділяється не окремим моментам ґендерного виховання, а тим факторам, які чинять найбільш істотний вплив на проблеми і завдання ґендерного виховання студентської молоді. Зміни, пов'язані з демократичним розвитком українського суспільства формують уявлення, що найбільш важливим питанням освіти є система виховання. Якщо система виховання змінюється, то вона змінюється в тому, що ми називаємо ядром даної системи. В якості такого ядра можуть виступати принципи виховання. Зміна ядра виховання буде впливати на зміст, форми, методи, якості особистості вихователів і вихованців.

Для України актуальними є цілі Сталого Розвитку до 2030 року, мета п'ятої конкретно стосується ґендерної рівності. У чому полягає розвиток суспільства в контексті ґендерної рівності?

Перше, це ґендерна справедливість. Ґендерна справедливість передбачає рівноправність і справедливість у розподілі благ і відповідальності між жінками і чоловіками. Згідно цієї концепції, жінки і чоловіки мають різні потреби і переваги, і ці відмінності повинні бути виявлені і враховані для усунення дисбалансу між статями.

Принцип ґендерної справедливості виходить за межі загальнопоширених уявлень про ґендерну рівність, оскільки він вимагає

не зрівняльних відносин, а уваги до потреб осіб певної статі для досягнення ґендерного балансу. Дієвість принципу ґендерної справедливості веде до ґендерної рівності. Важливо відзначити, що у наведеному визначенні є очевидна прогалина, що полягає у відсутності згадки трансґендерів [1].

Оскільки ґендерне виховання пов'язане з проблемами формування ґендерної ідентичності, то перед ґендерним вихованням стоїть ряд завдань. Перша задача вимагає відповісти на питання, як у системі ґендерного виховання студентства інтегрувати знання про ЛГБТ і трансґендерну ідентичність. Без формування толерантного ставлення до питань квір-ідентичностей ні про яке ґендерне виховання студентів/студенток у сучасному розумінні поняття «ґендер» говорити не доводиться.

Як відомо, ґендерне виховання студентства пов'язане з питаннями подолання ґендерної дискримінації у суспільстві. Проти дискримінації виступають також люди, які є носіями консервативних традиційних уявлень про ролі жінок і чоловіків. Традиційні ролі в умовах глобалізації ґендерного фактора приходять у суперечність з існуючими уявленнями про ґендерні ролі жінок і чоловіків епохи постмодернізму.

В умовах революційних змін в Україні особливу актуальність займає національно-патріотичне, громадянське виховання молоді. У національно-патріотичному, громадянському вихованні важлива репрезентація образів жінок – українок, які в різні історичні періоди разом з чоловіками боролися, захищали і будували українську державу. Сьогоднішню конструкцію ґендерної взаємодії, національно-патріотичного та громадянського виховання створюють жіночі громадські організації. Прикладом може служити діяльність ґендерного музею у м. Харків.

Проблема ґендерного виховання студентства у сучасних умовах визначається культурою суспільства. Сьогодні в суспільстві превалює споживча культура. Споживча культура пов'язана з підвищенням вимог до якості життя. У той же час для населення з низьким освітнім рівнем отримання якісних послуг вельми проблематично. ЮНЕСКО керується переконанням, що освічені дівчата і жінки можуть розірвати порочне коло бідності і зміцнити соціальну справедливість. Особливим завданням є розширення і поліпшення якості освіти для дівчат у середній школі, з подальшою профорієнтацією їх на інженерні та природничі спеціальності. Тому одним з найважливіших завдань Центрив ґендерної освіти при університетах у сфері ґендерного виховання студентської молоді є просвітницька робота з поширення знань про видатних вчених-жінок – лауреатів в області фізики, хімії, інженерних спеціальностей.

Центри ґендерного виховання існують в університетах України. Їх робота координується Всеукраїнською мережею центрив ґендерної освіти. Актуальним у ґендерному вихованні є питання протистояння сексизму – дискримінації за статевою ознакою в суспільстві. Для цього

необхідно форсувати культурний і освітній прорив через прийняття стратегії ґендерної рівності і недискримінації «Освіта-2020» на рівні держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Integrating gender analysis and actions into the work of WHO Programme [Electronic resource]. – Access : http://www.who.int/gender/mainstreaming/integrating_gender/en/.

Наталя Дашенкова,

кандидатка філософських наук,
доцент кафедри філософії

Харківського національного університету радіоелектроніки

Тетяна Коробкіна,

кандидатка філософських наук,
доцент кафедри філософії

Харківського національного університету радіоелектроніки

ГЕНДЕРНА ОСВІТА У ВНЗ В ПАРАДИГМІ ПОЗАФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Світ, що змінюється, вимагає в багатьох випадках змін в засобах реагування. Суспільні зміни сьогодні призводять до того, що існуючі психолого-педагогічні методи навчання та просвітництва потребують розвитку та корекції. Нещодавно у світовій практиці навчання та освіти поряд з формальною та неформальною видами освітньої діяльності виникла ідеологія позаформальної освіти. Зазвичай наша українська система освіти користується лише методами формальної освіти, яка характеризується організованим середовищем навчання, орієнтацією до підтвердження компетенції, зовнішнім характером мотивації суб'єкта навчання, дидактичністю власне освітньої діяльності, наявністю обов'язкового оцінювання, що разом знижує інтерес до навчання та його ефективність.

Головними особливостями позаформальної освіти є: орієнтація на практичне залучення учня/учениці, засвоєння знань та вмінь на основі власного досвіду, відсутність домінування вчителя (який є скоріш помічником, фасилітатором), активність та креативність особистості, вміння та готовність реалізовувати набуті знання та вміння. Це – навчання через практику, коли знання здобуваються через власну діяльність та досвід. Розвиток особистості в методології позаформальної освіти займає одне з провідних місць і є навіть важливішим за формальне засвоєння будь-якої інформації. Якщо результатом формальної освіти є засвоєння знань людиною, то для позаформальної освіти – це сама особистість, що змінилася в процесі практичної діяльності в певній предметній сфері.